

De heer Wouter Beke
Vlaams minister bevoegd voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Ellipsgebouw
Koning Albert II laan 35
B-1030 BRUSSEL

contactpersoon

Gunter Naets
gnaets@serv.be

ons kenmerk

VlaamseRaadWVG_KG_20210112_GGZ kwetsbare
groepen_ADV DEF

Brussel

12 januari 2021

Advies over de druk op de geestelijke gezondheid(szorg) voor specifieke kwetsbare groepen tijdens de tweede golf van de coronacrisis

Mijnheer de minister,

Het coronavirus heeft ons land nog steeds stevig in zijn greep, waardoor we ons momenteel middenin een tweede coronagolf bevinden en er nieuwe lockdownmaatregelen noodzakelijk bleken om de gezondheids crisis verder te bekampen. Het virus heeft niet alleen gevolgen voor onze fysieke gezondheid, maar ontegensprekelijk heeft de coronacrisis ook een grote impact op het psychologische en mentale welzijn van de bevolking. Mensen krijgen te maken met verhoogde stress, angst, onrust, onzekerheid en eenzaamheid. De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin benoemde die druk op het mentale welzijn reeds als uitermate belangrijke uitdaging in zijn advies naar aanleiding van de eerste golf van de coronacrisis¹.

Ondertussen krijgt de Vlaamse Raad WVG via zijn leden uit het brede veld van zorg en welzijn meer en meer verontrustende signalen over de druk op het mentale welbevinden bij specifieke kwetsbare groepen. Op het terrein blijkt nogmaals dat mensen met een psychische en sociaal-maatschappelijke kwetsbaarheid zeer hard getroffen worden door de coronamaatregelen. Het gaat vooral om mensen in armoede, mensen wiens inkomen door de coronacrisis zwaar onder druk is komen te staan, mensen in precare sociale statuten, dak- en thuislozen of mensen in een onzekere woonsituatie.

Zij vertonen nog meer symptomen van stress en angst, hebben een verhoogde kans op isolement en hebben vaak moeilijker toegang tot correcte informatie. Bovendien worden bestaande problemen betreffende inkomen, huisvesting, tewerkstelling, gezinsleven ... opnieuw versterkt tijdens deze tweede lockdownperiode. Tegelijk ervaren ze vaak grote drempels om mentale ondersteuning te zoeken (omwille van wachtlijsten, kostprijs, taboe,...) of zien ze hun hulpverleningsrelaties in coronatijden veranderen. Dit alles zet deze bijzonder kwetsbare mensen

---

¹ [Advies van 9 juli 2020 'Lessen trekken uit de coronacrisis. Aan de slag met hindernissen en opportuniteiten in het beleidsdomein WVG'](#).

onder heel grote druk en kan op termijn het risico op (het verergeren van) verschillende psychische klachten vergroten.

Vlaamse Raad WVG roept op om de geestelijke gezondheidszorg dringend te versterken voor bijzonder kwetsbare groepen

De raad is zeer tevreden dat de regeringen van dit land de bezorgdheid delen over het mentale welbevinden van de bevolking. Het is erg belangrijk om tijdens deze acute fase van de tweede coronagolf en zeker ook daarna toegankelijke geestelijke gezondheidszorg te verlenen aan al degenen die door de coronacrisis worden getroffen. Het protocolakkoord 'betreffende de gecoördineerde aanpak voor de versterking van het psychisch zorgaanbod in het kader van de COVID-19 pandemie'² en de plannen 'Zorgen voor Morgen' en 'Vlaamse Veerkracht' bevatten daarvoor verschillende heel waardevolle beleidsinitiatieven. Deze plannen kunnen voor de bevolking drempels tot de geestelijke gezondheidszorg wegnemen (bijvoorbeeld door de duidelijke keuze voor meer eerstelijnspsychologen). De raad waardeert dat de regeringen aan deze plannen meteen ook de nodige budgetten koppelen.

De raad dringt nu aan op een snelle uitvoering van de beleidsintenties, met bijhorende investeringen. We vragen u, mijnheer de minister, ook om ons te informeren over de wijze waarop de plannen in Vlaanderen concreet worden uitgerold en welke aanvullende inspanningen de Vlaamse overheid zal doen. Wanneer en waar zullen bijkomende middelen worden geïnvesteerd? Het betrekken van de Vlaamse Raad WVG, met zijn brede samenstelling van actoren in zorg en welzijn, kan de gedragenheid van de plannen vergroten en waar nodig kunnen aanvullingen of gerichte accenten worden toegevoegd.

Met dit advies op eigen initiatief neemt de raad deze rol reeds op. De leden zijn immers van mening dat een aantal van de acties uit de genoemde actieplannen te weinig bereikbaar zijn voor specifieke kwetsbare groepen. We willen u de moeilijke situatie signaleren van mensen die psychisch kwetsbaar zijn en geen digitale vaardigheden hebben, geen of een heel beperkt netwerk hebben, de weg naar hulpverlening niet kennen of niet vinden, in armoede leven. Voor deze mensen is het problematisch dat verschillende initiatieven in de geestelijke gezondheidszorg digitaal en online worden aangeboden, dat er wachtlijsten zijn voor toegankelijke en betaalbare GGZ, dat informatie over het zorg- en ondersteuningsaanbod hen vaak niet bereikt en zo meer.

Daarom roept de raad op om bij de uitvoering van de aangekondigde beleidsinitiatieven nog sterker dan vandaag ook in te zetten op de hiervoor omschreven specifieke kwetsbare groepen (en de initiatieven waar nodig ook naar deze doelgroep te hertalen). We vragen snel extra inspanningen voor geestelijke gezondheidszorg op maat van deze doelgroep waarbij de noden tijdens deze coronacrisis eens zo groot zijn.

De raad maakt dit concreet door - aanvullend bij de noodzakelijke uitwerking van een structureel beleid op lange termijn - enkele concrete maatregelen te benoemen die op eerder korte termijn kunnen worden genomen en die de negatieve effecten van de coronacrisis en tweede lockdown voor het psychosociaal welzijn van de beschreven kwetsbaren kunnen terugdringen:

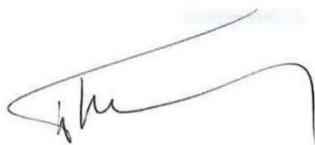
² Protocolakkoord gesloten tussen de federale regering en de in de artikelen 128, 130, 135 en 138 van de grondwet bedoelde autoriteiten betreffende de gecoördineerde aanpak voor de versterking van het psychisch zorgaanbod in het kader van de COVID-19 pandemie (Interministeriële Conferentie Volksgezondheid van 2 december 2020).

- Zorg voor een toegankelijk en gratis aanbod aan psychologische hulpverlening dat op maat is (offline en online, afhankelijkheid van de voorkeur en de mogelijkheden van mensen). Verschillende partners moeten gestimuleerd en ondersteund worden om zulk een aanbod te voorzien voor wie dit nodig heeft tijdens de acute én post-acute fase van de coronacrisis.
  - Ondersteun de eerstelijnspsychologische functie en andere eerstelijnsprofessionals om adequaat te reageren op de noden van kwetsbare groepen. Zorg ervoor dat de eerstelijnspsycholoog voor hen allen toegankelijk en betaalbaar is.
  - Biedt extra ondersteuning voor kortdurende interventies bij mensen met mentale problematieken.
  - Versterk de ontwikkeling van lokale mobiele teams, die ook tijdens een lockdown bij mensen met een psychische kwetsbaarheid op een veilige manier aan huis of in hun buurt kunnen afspreken. Zorg ervoor dat er geen doelgroepen uitgesloten worden van deze hulp en dat de zorg en ondersteuning steeds op maat is van multiprobleem-situaties (al dan niet via een doorverwijzing).
  - Zet in tijden van crisis expliciet meer in op een proactieve en waar nodig aanklappende benadering van specifieke kwetsbare groepen.
  - Investeer in psycho-educatie voor kwetsbare groepen.
- Breidt het aanbod voor laptops en internet uit naar mensen met een psychische kwetsbaarheid, zodat zij ook via digitale weg verbonden kunnen blijven met hun hulpverleners. Laat dit samengaan met initiatieven die de digitale vaardigheden en geletterdheid ondersteunen.
- Ondersteun mantelzorg-, patiënten- en familieverenigingen (GGZ) voor de extra ondersteuning die ze opnemen voor bijzonder kwetsbare mensen in het kader van corona.
- Onderzoek de impact van de coronacrisis op de mentale gezondheid bij verschillende kwetsbare groepen.

De raad hoopt met dit advies het beleid betreffende de mentale impact van de coronacrisis mee te inspireren en specifieke aandacht te bekomen voor de ondersteuning van de mentale gezondheid van de meest kwetsbare groepen in onze samenleving.

Wij zijn steeds bereid tot verdere toelichting en gedachtewisseling over dit advies.

Hoogachtend

Gunter Naets
secretaris

Tom Balthazar
voorzitter